

Funn av dokumenter i Berlin avslører Terbovens egenrådige fremferd i Norge

Selv overbeviste venner av Tyskland ble forvandlet til fiender - og flere av våre ministre ville bryte samarbeidet

Regjeringen Quislings innbitte kamp for å få fjernet erkefienden Joseph Terboven fra sitt verv som rikskommisær kommer for første gang frem i dokumenter som er funnet i Berlin av en av våre mest seriøse granskere av norsk okkupasjonshistorie. Derfra har de funnet vegen til vår redaksjon.

Kampen kunne ha medført tap av flere regjeringsmedlemmers liv. Det viser brevet fra innenriksminister

Albert Viljam Hagelin til sjefen for rikskansellet i Berlin, Hans-Heinrich Lammers, og ikke minst det vedlagte memorandum til Adolf Hitler. Her brukes et språk neppe mange andre kunne ha nyttet uten de alvorligste konsekvenser.

De sensasjonelle dokumenter gjør vi i sin helhet kjent i dette nummer av FOLK OG LAND.

Oslo, 14. desember 1943

Ærede herr Riksminister

Da jeg sist hadde den ære å tale med Dem, herr Riksminister, var De så elskværdig å si at jeg, hvis en viktig sak gjorde meg bekymringer, kunne henvende meg til Dem. Idet jeg benytter meg av dette elskverdige tilbud, tillater jeg meg å vedlegge et memorandum over den nuværende tyske politikk i Norge og dens virkning på Norge og Skandinavia. Idet jeg henviser til innholdet i memorandumet, kan jeg

uten overdrivelse understreke at det er kun meget tungtveiende grunner som gjør at jeg, i overensstemmelse med ministerpresident Quisling, ber Dem utvirke for meg en konferanse hos der Führer.

Jeg ber Dem overrekke der Führer vedlagte memorandum og forklare ham at jeg anser det som min plikt å gjøre ham oppmerksom på den farlige virkning som Rikskommisariatets politikk i Norge har på den norske befolkning og på hele Skandinavia.

Da det dreier sig om norske livsinteresser synes jeg at det er av den største viktighet at der Führer ikke bare blir informert om den politiske situasjon fra tysk side, men også fra vår.

En av mine kolleger og jeg har nu besluttet å ta det alvorlige skritt åpent å si at vi ikke lenger er i stand til å samarbeide med Rikskommisariatet. Alt lenge var vi klar over at et virkelig samarbeid med Herren i Rikskommisariatet på denne måten ikke var mulig, men vi har stadig ventet i håp om

at en avgjørende forandring snart skulle inntreffe. Dette var dessverre hittil ikke tilfelle og samarbeidet blir verre og verre. Da det altså ikke er utsikt til en forandring, har vi sett oss tvungen til å fatte den beslutning som er meddelt i memorandumet.

Vi er dog av den faste overbevisning at der Führer vil forstå våre motiver og håper derfor på en radikal omlegging av den tyske politikk i Norge.

Idet jeg uttrykker mitt håp om et snarlig gunstig svar,

ber jeg Dem, ærede Riksmister, å motta uttrykk for min høiaktelse.

Deres ærbødige
Albert Viljam Hagelin (sign.)

P.M.

Over den tyske politikk i Norge og dens virkning på det norske folk og på hele Skandinavia

Den politiske utvikling i Norge og Skandinavia tvinger meg i dag igjen, som også flere ganger tidligere, til å advare mot følgene av den politikk som fra tysk

Forts. side 8 ➡

GAMMELKOMMUNIST I BERGEN VIL OPPRETTE MOTSTANDSMUSEUM

Med penger bevilget av Forsvarsdepartementet

Av Lojal motstandskjemper

Mange bergensere er sjokerte.

Nu vil en tidligere stor-kommunist, August Rathke, bygge et motstandsmuseum i Hansa-staden.

Ikke for egne og kommunistvenners penger, men fra bevilgninger gitt av Forsvarsdepartementet.

Fire millioner kroner fikk han i 1998, men det var ikke nok. Nu venten han en tilleggsbevilgning på ytterligere

seks millioner fra nordmenns skattepenger.

Dessuten har Bergenhus festning (!) stilt deler av en magasinbygning til disposisjon for museet.

August Rathke har en solid "fartstid" i Norges kommunistiske parti, bl.a. som redaktør i ungkommunistenes avis "Unge Viljer", som journalist i kommunistenes hovedorgan "Friheten", - og dessuten som sabotør i den senere spiondømte Asbjørn Sundes kommunis-

tiske motstandsbevegelse hvor han også var med på å planlegge bankrøveri.

Bevegelsen gikk på tvers av den norske hjemmefronten, og alt gikk for seg i kommunistregi uten noen koordinering med hjemmefrontledelsen som mente Asbjørn Sunde og hans følge kjempet for Stalin og bolsjevismen, ikke for sitt fedreland. Det er et av de naturlige, men i denne forbindelse nesten fortvilte for-

Forts. side 10 ➡

Nasjonal Samling ville ha tilbake Grønland

PROGRAMFESTET KAMPEN MOT NY DOMSAVGJØRELSE

Så sent som i 1930-årene da striden om Øst-Grønland raste på det verste kunne man i visse deler av folket spore noe av danskehatet fra unionstiden. Nasjonalister krevde at denne delen av isødet der nord skulle være underlagt norsk suverenitet. Norske fangstfolk okkuperte området og fikk den danske regjering på nakken. Regjeringen Stauning innanket saken for domstolen i Haag som i 1933 avsa kjennelse for at hele Grønland var dansk.

Universitetslektor Ida

Blom som i 1972 forberedte doktordisputasen om Grønlandssaken lot seg den gang intervju av Bergens Tidende, - og meget interessant kom frem:

Det var flere pressgrupper ute og gikk, både av økonomisk og mer nasjonal karakter, men fru Blom konsentrerte seg først og fremst om de nasjonalistiske gruppene som i stor grad fantes på Vestlandet. De var gjerne nær knyttet til målsaken, mens de økonomiske interessegruppene sloss for

Forts. side 4 ➡

Nasjonal taktløshet

Av Frank Rennord

Herr redaktør.

Gjennom mange år har jeg sett forslag om å reise en statue av Roald Amundsen på Sydpolen.

Gjennom et brev min svigermor skrev til Gulbrand Lunde i 1941, ser jeg at hun også ivret for tanken.

NS-ministeren likte derimot ikke forslaget, da han mente at en statue av Amundsen på Sydpolen ikke ville hedre ham, men i stedet bli et monument over nasjonal taktløshet.

I et personlig brev til svigermor fortalte han hvilket inntrykk det gjorde på ham da han som ung leste meldingen om at Roald Amundsen hadde satt kursen mot Sydpolen. Forutsetningen var jo et Nordpolframstøt, - men i stillhet endret han planen til å gjelde Sydpolen.

Amundsen visste da at Robert Scotts ekspedisjon allerede stevnet mot samme mål, og han ville ta kampen opp med Scott og således søke å frata Scott æren som Sydpolens erobrere.

Gulbrand Lunde skriver i sitt brev at han den gang reagerte momentant og fant at Amundsen handlet ille. *De mortuis nil nisi bene* (om de døde bare godt) til tross - så betraktet Lunde ennå denne tiltragelse som en skygge i Amundsens ærefulle liv, men gjør oppmerksom på at han nok sto alene om en slik oppfatning.

"Det ville vært utenkelig for en gentleman som Robert Scott å ha handlet slik overfor Roald Amundsen", skriver Gulbrand Lunde. "Og personlig er jeg ikke i tvil om at Roald Amundsen senere fant at seieren hadde en besk bismak. Hans oppofrende død - 18 år etter - viste at han i eldre år ikke

kunne ha tatt en slik beslutning som i 1910".

Da jeg første gang leste Scotts dagbok, hvor dødens påholdne penn skrev de siste linjer, var jeg dypt grepet. En odysse av lidelser, skuffelser og død gjennom bitende storm og kulde. Med en redusert motstandsvilje etter at det norske flagg hadde hilst dem som en hån på Sydpolen.

Jeg har senere lest den gang på gang, - alltid like grepet. Siste gang ble tragedien båret mot meg gjennom Douglas Stewarts skuespill "Scott's last Voyage". Da var jeg formelig selv med, og det var som om kropp og sinn frøs til døde med dem.

Jeg nevnte skuffelsens innflytelse på motstandskraften, bevisst eller ubevisst. Vår NS-kampfelle Trygve Gran deltok som kjent i Scotts ekspedisjon. Han var blant dem som fant de døde i teltet. Om underoffiser Evans som la seg ned på isen for å dø med sine forfrosne hender, skriver Trygve Gran: "Sydpolens erobring betydde på en viss måte mer for Evans enn for de øvrige. Hadde Scott vært førstemann med målet, da ville underoffiser Evans økonomisk blitt uavhengig. Nå syntes derimot fremtiden usikker og lite lokkende".

Den dype menneskelige tragedie omkring Sydpolens erobring - og som for en tid vendte et helt folks harme mot oss - tilsier stor varsomhet her. Takt hører ikke blant vårt folks mest fremragende egenskaper. En statue av Amundsen på Sydpolen ville ikke hedre ham. Den ville derimot være et monument over nasjonal taktløshet. Hans statue hører hjemme i Arktis.

HØYRE

DET NASJONALE FOLKEPARTI



Illustrasjonen over viser en tet om det hellige sagalan-brosjyre som Høyre i 1936 det Norge.

ga ut i forbindelse med partiets store olsokstevne på Sætergård i Østerdalen, nærmere bestemt Tolga.

Brosjyren inneholdt referatet av talen som daværende formann i Høyres sentralstyre - Johs.H.Andresen - holdt, hvor han med nasjonal stolthet og lovord beret-

Talen ble avsluttet med oppfordringen:

"STEM HØYRE - DET NASJONALE FOLKEPARTI".

Det var den gang partiet flere steder hadde listeforbund med Nasjonal Samling.

Tidene har endret seg.

I dag er Høyre blant de partier som høyest protesterer mot bruken av slike nasjonalistiske drømmebilder og idealer. Ordet nasjonal er strøket i dets valgmateriale og det vellykkede olsokstevnet på Tolga glemt, etter at bondehøvdingen på Sætergård, forfatteren Ivar Sæter, ble Vidkun Quislings trofaste medkjemper.

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansv. redaktør:
KJELL BLICH SCHREINER
Telefon 61 33 20 87

Adresse: Postboks 3239 Elisenberg, 0208 Oslo.

Redaktøren treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. ar kr. 160,- (i omslag kr. 200,-, utland kr. 240,-).
Giro: 0808.5164504

Abonnement (10 nummer i året) løper til det oppgis skriftlig.
Annonser forskuddsbetales med kr. 2,- pr. spalte mm. Minstepris kr. 100,-.

Utgiver: INSTITUTT FOR NORSK OKKUPASJONSHISTORIE

DEN VIRKELIGE HJEMMEFRONT

Innenriksminister Hagelins brev til sjefen for Rikskansellet i Berlin og memorandumet til Adolf Hitler sjokkerer.

Innholdet viser med all mulig tydelighet hva som skjedde bak kulissene på slottet i Oslo under okkupasjonen, hvor Vidkun Quisling og hans regjeringsmedlemmer måtte utkjempe de hardeste kamper også mot krefter de stadig ble anklaget for å virke under og kripe for, nemlig Joseph Terboven og hans Rikskommissariat. Den nervemattede utholdenhetsprøven de måtte gjennomgå, hvor de nærmest ble drevet til avmakt og oppgivelse av mangel på forståelse fra Adolf Hitlers side, vil oppta mange forskere i fremtiden.

Disse, og tiden selv, vil da åpenbare Nasjonal Samlings innbitte og modige kamp for å sikre landet en fri fremtid - også med tysk seier.

At Nasjonal Samling var den *virkelige hjemmefront*.

Riksretten:

EN DEVALUERT TRUSSEL I NORSK POLITIKK

Siden riksretten mot Abraham Berge i 1926 har dette juridisk tordnende ord hvilt taust og upåaktet i våre leksika. Inntil det med stor kraft ble skutt ut i 1945, traff fjellveggen og etterlot et blekt lite arr i denne.

Den 9. riksrett ble ikke satt!

La oss kort se på dette:

Den 9. april 1940 hadde vi nærmere 450 000 mann i kampdyktig alder i Norge som passivt var vitne til at 15 000 tyskere gikk i land på våre kyster.

Som redaktør Anton Beinset skrev i en kronikk i "Dagbladet" 5. desember 1945:

"Det er bittert for en mann som kjempet med nebb og klo for å få riksrett over Nygaardsvolds regjering etter hjemkomsten fra England å lese om ... (etc.)

Og fortsatt:

"Det vi ville, som slåss for riksrett, var den nok så vesentlige ting å få oppklart hvor ansvaret lå for at det ikke ble mobilisert øyeblikkelig da tyskerne angrep oss og minene ikke straks ble lagt ut. I mange av oss vil dette bli liggende som en

Er vi selv blitt vår største fiende?

Av John Sandstad

Etter omtalen av Politimuseet i Trondheim i "Folk og Land", hører jeg at det har falt enkelte tungt for brystet at et minneskrift over de hundre falne frontkjemperne fra Trøndelag, er lagt ut for gjennomsyn og salg. Fra trønderske frontkjemperne har jeg bare hørt positive reaksjoner. Ved besøk på museet i fjor, ble jeg velvillig omkring, og etter å ha sagt hvem jeg var, møtt med svært vennlig interesse. Fra museets side blir vi møtt med respekt. Jeg har følt det som en æressak å være med på å hedre våre falne kamerater, over det være seg ved Bicske, av Vaivara, Krasnoje Selo, fikk betale for det. Vi tapte,

Rovaniemi eller Bamble. Eller i Politimuseet i Trondheim.

Enkelte har holdt sin NS- eller frontkjemper-fortid hemmelig, til og med sine egne barn. At de torde Og at de ville seg selv og sine barn så vondt! Å gå dagen etterkommerne kan- skjefe allikevel får vite sam- reaksjoner. Nei, den var det de skulde ha fått høre fra sine foreldre.

Ved slik hemmeligholdelse må jo både våre barn og alle andre tro at vi virkelig har noe å skjule. Men vi har da ingenting å skamme oss over. Vi tok konsekvensene av vår overbevisning, og fikk betale for det. Vi tapte,

Jeg har følt det som en æressak å være med på å hedre våre falne kamerater, over det være seg ved Bicske, av Vaivara, Krasnoje Selo, fikk betale for det. Vi tapte,

verkende byll i sinnet...".

Som det vil være kjent for de fleste i dette land konkluderte den nedsatte "Undersøkelseskomisjon av 1945" med at den "ikke kunne frita Nygaardsvold-regjering for den manglende forsvarsberedskap før og ved krigsutbruddet".

Og så fortsetter redaktør Beinset:

"Stortingets protokollkomité innstilte etter langvarig behandling:

IKKE RIKSRETT. Riktignok var premisene i den trykte innstilling for riksrett meget velbegrunnet til og med, men konklusjonen var altså her: IKKE RIKSRETT. Da dette ble kritisert og det ble spurt om hva grunnen kunne være, svarte Martin Tranmel, som da var redaktør i "Arbeiderbladet", at det skyldes et teknisk uhell. Det er imidlertid ikke vanskelig å skjønne hvordan dette tekniske uhellet kunne skje: Protokollkomiteens flertall, eller kanskje hele komiteen, hadde innstilt på riksrett og skrevet premisser og konklusjon ut fra det. Men så kom det plutselig beskjed fra den allmektige partiledelse om at det ikke skulle være noen riksrett, og siden livet også kan være lystig og humoristisk, så ble konklusjonen forandret, men ikke premisene.

De fleste forsvarssabotører fra hin epoke er nu henfarne, eller vil snart være det. Mange gravlagt og kanonisert. (Hvilket aldeles ikke har noe med kanoner å gjøre).

De fleste som i dag måtte være tilbake er bra og koselige oldefedre som hekler eller tar oppvasken.

IMIDLERTID: Denne epoke har satt et prejudikat for at fremtidige riksrett-saker faktisk ikke vil kunne forekomme.

Ikke noe senere juridisk prerogativ vil kunne overskygge 1945 - nemlig.

men var likevel med på å forhindre at hele Europa havnet bak Jernteppet. Hvordan kan vi vente å bli møtt med respekt, hvis vi ikke har selvrespekt? Jeg har iallfall erfart både fra åpent bygdemiljø, fra industriarbeidsplasser i storby, fra Heimevernet lokalt og mer sentralt og etter avisdebatter, at åpenhet blir møtt med respekt. Når det i det hele tatt har kommet reaksjoner, har de som oftest vært positive.

Er vi selv blitt vår største fiende? ●

Dansk presse

OM NORGE 1940

Av Sonja Madsen

Herr redaktør.

Jeg er norsk, gift med en danske og bor i København.

Min mann deltok i den danske hjemmefront under okkupasjonen, og selv var jeg den gang jentehirdleder i Oslo øst.

Dette har jeg aldri lagt skjul på overfor min mann og hans venner, og blir faktisk respektert når jeg åpent forteller om min holdning i årene 1940-1945. En holdning jeg aldri har kunnet angre.

I likhet med norske aviser hjemme, bringer dansk presse også ukorrekte artikler om norsk okkupasjonshistorie, og etter beste evne har jeg forsøkt å tilbakevise slike.

I bunken av utklipp jeg har, finner jeg således noe som sto i "Politiken", signert "Erol". Jeg siterer:

"Kong Olavs handlinger ble, da tyskerne kom til landet, båret av ro, handlekraft og vilje, og det var ikke med sin gode vilje at han i 1940 tok til England. Da tyskerne marsjerte opp gjennom Norge, var det den daværende kronprins' hensikt å bli hos

Forts. side 4 ➡

Dansk presse ...

Forts. fra side 3

de illegale styrker, men da det meget kraftig ble henstillet til ham, bl.a. fra Churchill, å følge den øvrige kongelige familie, ga han motvillig etter."

Det er vel riktig at den daværende kronprins ikke ville rømme til England april/dagene, men det ville være kjedelig om danskene skulle tro at det eksisterte illegale styrker i Norge i april/mai 1940. Akkurat dette burde vel ikke stå uimotsagt.

Setningen "å følge den øvrige kongelige familie" er for øvrig også egnet til å forvirre. Familien var jo nettopp ikke samlet, og på det tidspunkt det her gjelder var kronprinsessen og barna fortsatt på et høyst ufrivillig (og fra svensk side uønsket) opphold i Sverige. ●

NS ville ha tilbake ...

Forts. fra side 1

fangstmulighetene på Grønland. Ida Blom konkluderer med at de nasjonale strømningene veide tyngst i det dramatiske oppgjøret i norsk politikk i mellomkrigstiden.

Oppgjøret om Øst-Grønland startet omkring 1921 og tre/fire år senere fikk vi Øst-Grønlandsavtalen mellom Norge og Danmark, hvor man fastslo hvert lands suverenitet over området og kom frem til regler for fangsten. På den tid var der ingen strid mellom partiene her hjemme, men etter hvert slo Bondepartiet inn på en hardere nasjonalistisk linje. Partiet avsto å godkjenne voldgiftavtalen fra 1926. I tillegg gikk deler av Venstre og Høyre over på Bondepartiets holdning. Arbeiderpartiet derimot førte en mer forsonlig linje.

Saken ble satt enda mer på spissen da bondepartiregjeringen anerkjente okkupasjonen av Øst-Grønland rett og slett for å få et godt utgangspunkt under den kom-

mende rettssaken, ble det hevdet fra partihold. Med en rekke Grønlandslag og sammen med Grønlandsnemdi i Bjørgvin ble det arbeidet energisk bak kulissene - alt ut fra en klar nasjonalistisk linje.

De hadde en god gjenomslagskraft på hele Vestlandet, men Venstres Johan Ludwig Mowinkel var mer forsiktig i begynnelsen. Senere - omkring 1929-30 - tok han parti for aktivistene.

Den mest aktive i disse pressgruppene var Stavangermannen Gustav Smedal. Han var så sterkt engasjert i Grønlandsaken at han ikke hadde full oversikt over hva som var mulig eller ikke mulig i norsk politikk på den tiden, men taktiker var han likevel.

Etter Haagdommen ble det et oppgjør på det politiske plan i Norge. Okkupasjonen av Øst-Grønland og regjeringen ble sterkt kritisert. Bondepartiregjeringen fikk gjennomgå fordi den hadde gitt etter for press utenfor Stortinget, og for at man gjennom en slik okkupasjon hadde forspilt mulighetene for å beholde Grønlandsområdet.

Men Grønlandssaken fikk etterdønninger langt inn i fremtiden. Den var ikke avgjort og ute av verden med Haagdommen. Universitetslektor Ida Blom kan i intervjuet med Bergens Tidende fortelle at "Nasjonalsinnede nordmenn ikke ga opp tanken på å få omgjort dommen "Det kom sterkt til uttrykk da Nasjonal Samling ble stiftet og programfestet dette."

Likevel ble domsavsigelsen ved Haagdomstolen om at Danmark skulle ha suvereniteten over hele Grønland, stående ved makt. ●

**Abonner på
Folk og Land
til et ungt
menneske!**

La oss ta vare på FORSKJELLENE!

Av Hans Olafsen

For drøye 50 år siden var det den høyeste lykke i livet å få attest for "nasjonal holdning". Riktignok dreide det seg om en spesiell form for nasjonalisme, nemlig den antityske, men likevel. Hva kan det da komme av at vi nå, halvannen mannsalder senere, er havnet i den stikk motsatte situasjon? Fremtredende folk, NRK og store deler av pressen kjører frem med klart antinasjonale holdninger, og vi som fremdeles holder på at vi har nasjonale verdier å bevare, blir i beste fall sett på som noen avlegse skrulling. Det er ikke langt fra at vårt syn blir sett på som forbrytersk - enda en gang.

Den falske likhetstanke

Hva kan en slik utvikling komme av? Forklaringen er egentlig ganske enkel. I etterkrigstiden er vi blitt totalt dominert av den likhetstanke som har opprinnelse i marxismen/kommunismen, men som har trengt igjenom i de aller fleste av våre politiske partier, uansett hvor på høyre-venstre-skalaen de befinner seg. Kommunismen hater alt som heter forskjeller og går med vold og makt inn for å tyne dem. I vårt land er ikke kampen mot forskjellene voldelig, men alle maktapparaters øvrige midler blir tatt i bruk for å fjerne dem.

Hvordan kan det ha seg at ikke-kommunister faller for slike naturstridige tanker? Det skyldes utvilsomt en manglende evne til å tenke klart. Man forveksler to begreper, nemlig likhet og likeverd. Det hersker også den vildeste forvirring når det gjelder å definere hva rettferdighet er. Absolutt likhet kan være grov urettfer-

dighet. At rettferdigheten skjer fyllest når alle har det likt, er en av de groveste løgner i verdenshistorien.

Enhets skolen

Vårt utgangspunkt var at våre guruer slår ned på det nasjonale. Det gjør de fordi en anerkjennelse av nasjonale egenarter ville være en anerkjennelse av at det finnes forskjeller, og det vil de altså ikke gå med på. Men likhetspresset går langt videre enn det. Ikke minst kommer det til uttrykk i skoleverket. Mens det i mange andre land finnes varierte skolesystemer slik at enhver kan skaffe seg en utdannelse som svarer til ens evner og interesser, presses hele den norske ungdom gjennom en enhetsskole som passer de færreste. Mange er fortvilet over den sterkt reduserte skolestandarden, men de ser ikke årsaken til den. Meget få finner seg til rette i skolen fordi de der er utsatt for et press som går ut over deres egenart. Og ut av skolen kommer tusener av utilpassede individer som er satt sterkt tilbake når det gjelder å finne sin rette hylle i livet. Hva vi trenger, er en skole som utvikler den enkelte elevs spesielle anlegg, uansett hva de er. Men hvilken sjanse har vi i dag for å få det?

Kvinnefrigjøring på avveier

Et annet område der likhetsteori er brakt ut i det helt bisarre, er den såkalte "kvinnefrigjøringen". At kvinnen er likeverdig med mannen, står overhodet ikke til diskusjon, men når det hevdes at kvinner er lik mannen, da finner mange av oss at det er på tide å si stopp. Det blir hevdet at kjønnsforskjellen skyldes oppdragelsen, at "mannsrollen" og "kvinne-

rollen" er noe som blir preget inn i oss. Noe kan det være i dette, men den som ikke innser at det er tidels fundamentale forskjeller i kvinners og menns reaksjonsmønster, må enten være blinde eller uærlige. Det vi står overfor i dag, er at mannens mønster blir det dominerende, og at kvinnen tvinges inn i det. Det fører igjen til at det som i følge kvinnens natur og egenart er hennes sterkeste områder, blir nedvurdert og til dels direkte foraktet. Og verken kvinner eller menn blir lykkeligere av det.

Jante-loven

Et annet område der likhetsteorien etter hvert fører til dårligere tilstander, er den manglende evne til å innse at noen mennesker utvilsomt er dyktigere enn andre. Vi lever så avgjort i Jantelovens land. Du skal ikke tro at du er noe! Men et folk trenger ledere på alle felt. Ledere må pleies frem og tas godt vare på. Det er de ekstra begavede som trekker hele folket oppover både kulturelt og økonomisk. Vi var ikke kommet der vi er i dag om vi ikke hadde hatt ledere til å føre oss dit. Derfor må veien legges åpen for de ekstraordinære begavelser helt fra barneskolen av, og de må ha fri vei til å føre folket opp på et høyere nivå.

Folk flest vet beskjed

Den jevne nordmann innser i virkeligheten disse ting. Hun eller han vet at forskjellighetens lov er selve livets lov. Fra sitt nære miljø vet man for eksempel at søsken som er vokst opp under helt like forhold, ofte utvikler

Forts. side 5 ➡

La oss ta vare på ...Forts. fra side 4

seg i helt forskjellige retninger. Man vet at noen er skoleflinke, mens andre har det i hendene. Men folk er under et så hardt press fra politikere og medier at de ikke våger å hevde det de vet med seg selv, nemlig at vi alle er forskjellige, og at det er disse forskjellene som skaper dynamikk og utvikling. Men slike synspunkter blir i dag stemplet som svart reaksjon.

Forskjellige forhold skaper forskjellige folk

Kanskje ikke fullt så lett å forstå er at også nasjoner eier en egenart og helt spesielle trekk. Vi anerkjenner uten videre at det for eksempel har utviklet seg hundraser som har fått sine særtrekk fordi dyrene har utviklet seg under spesielle forhold og med særlige oppgaver. Hvorfor skulle det da være så fullstendig annerledes med menneskene? Erling Winsnes hevder bl.a. i den forbindelse at vårt folk har fått sitt særpreg fordi våre forfedre gikk mot nord og måtte kjempe mot og tilpasse seg ekstremt vanskelige forhold. Er det så forunderlig rart at nasjoner som lever sitt liv under henholdsvis tropiske og arktiske forhold utvikler seg helt forskjellig?

En barnesang lyder: "Alle er forskjellig, men det er utenpå". Her kommer likhetstankens løgnaktighet klart til uttrykk. Sannheten er jo at vi er nokså like utenpå, men du verden så forskjellige inni.

Også når det gjelder nasjonale egenarter og kulturer gjelder det at forskjellen er et dynamisk element som bringer verden fremover. Selvfølgelig skal ikke en nasjon isolere seg, og den skal i rimelig grad la seg påvirke av andre kulturer. Men katastrofen inntreffer hvis det tillates en utvikling som ødelegger de nasjonale egenarter. Da har vi drept selve dynamikken i verdenssamfunnet.

Likeverdets prinsipp

La meg slå én ting fast. Om man forlanger respekt for sin egen egenart, må man også vise respekt for andres. Å forfølge mennesker fordi de er annerledes, er både dumt og umenneskelig. For så vel individer som nasjoner må likeverdets prinsipp gjelde.

Jeg vet heldigvis at svært mange av mine landsmenn er enige i det jeg her har skrevet, uansett hva politikere og medier prøver å innbille dem. Derfor er jeg meget optimistisk når jeg nå kommer med min avsluttende appell: "La oss ta godt vare på forskjellene!" ●

Professor Langfeldts syn på frontkjemperne

Av G. O.

Herr redaktør.

Selve bakgrunnen for "retts"-oppgjøret er interessant stoff. I den forbindelse kan jeg ikke dy meg for å fortelle en historie på en litt utradisjonell måte:

I 1760 skrev slavehandleren Ludewig Ferdinand Rømer:

"Vi have iblant disse Nasjoner sett Slaver som man knapp kunde kalle Mennesker; de have særdeles Vildt Vesen hos seg, en Physionomie som en Tiger og lige saadanne Tænder i Munden."

I juni 1945 kunne vi i Morgenbladets kronikk lese:

"Forleden hadde jeg anledning til å inispisere en større gruppe frontkjemper som var internert i Ila fengsel. Det var som å skue inn i en gruppe av fortidsmennesker, deres skumle blikk og ofte misformede ansikter og dysplastiske kroppstyper minnet om Lombrosos "forbrytermenneske".

Dette siste ble uttalt av vår den gang største spesialist i menneskesjelen, psykiateren professor dr.med. Gabriel Langfeldt. ●

Vidkun Quisling:

Kongehuset må for landets skyld vende hjem

OG VÅR KONSTITUSJON RESPEKTERES

Et brev professor Birger Meidell skrev til fru Maria Quisling den 21. mai 1951 er tidligere ikke gjort kjent.

Det er et interessant dokument som bør få en plass i norsk okkupasjonshistorie. Vi gjengir det nedenfor, uten noen endringer:

ÆREDE FRU QUISLING.

De bad mig gi Dem efterhvert nogen faktiske oplysninger om Quislings forhold i april dagene 1940 og senere, så langt jeg kjendte til tingene.

I dag da bare følgende:

Da Quisling - vistnok den 12. april om formiddagen hadde hat sit store møte med journalistene, under hvilket han, på en efter min mening litt uheldig måte, hadde omtalt visse av ham selv allerede påtenkte forandringer av mer eller mindre politisk eller administrativ natur, opsøkte jeg ham straks jeg fik rede på det, og henstillet til ham at han for at berolige sindene skulde stå frem i radioen og garantere at vor konstitution skulde bli respektert, og samtidig påny kalde kongen tilbake. Jeg medbragte også et i aller største hast avfattet utkast til hvad jeg mente der da måtte siges.

En side av kladden til dette utkast blev nogen måneder efter min fengsling i 1945 fundet av min kone på loftet hjemme mellom gammel henslengt rot og papir, og heldigvis bragt til min forsvarer som i forståelsen av dets betydning for hele min sak straks lot det fotostatcopiere (i et stort antal exemplarer), for siden at fremlegges i retten, hva da også blev gjort. Denne kladden var, som De vil se, fuld av overstrykninger, som tydelig røber den hast det

hele har foregått i, og den er nok delvis også vanskelig at tyde for andre, men indholdet kan dog sees at være følgende, slik det også står i min saks officielle akter.

«Alt dette skal søkes gjenneført inden konst, ramme og regjeringen vilde også sette den største pris på om kongen vilde la sig bevæge til at vende tilbake, eller om han føler sig for sterkt personlig bundet til den flyktede regjering, om han da kanskje vilde gi sit samtykke til at kronprinsen besteg tronen. Thi alle er klar over den betydning det vilde ha for vort folks ve og vel at vi fortsat kunde bevare vort kongehus trods de tunge tildragelser som er overgått os og som har hensatt os alle i en uhørt tvangssituation.»

Da jeg nu kom styrtende med disse krav til Quisling på hans kontor i Stortinget, utspandt der sig unegtelig straks en viss ordveksel mellem os om saken, cfr. Den vedlagte gjenpart av en av Franklin-Knudsen, dessverre først lenge fter avslutningen av min egen sak, avgitt erklæring om dette møte, som han delvis overvar.

Men, om selve kjernepunktet; at konstitutionen måtte og skulde respekteres og kongen kaldes tilbake hersket der ikke uenighet mellom os. Jeg hadde snarere indtrykk av at Quisling fandt hele denne min henstilling til ham overflødig. Min idé om eventuelt at bevæge kongen til at la kronprinsen bestige tronen, for derved at redde vort kongehus for landet, avviste han med den bemerkning at det vilde kunne utlegges som en invit til kongen om at trekke sig tilbake, noget han ikke vilde være med på, da noget slikt ikke var i hans tanker.

Dette argument bøiet jeg mig straks for, og Quisling satte sig nu rolig ned og omskrev på stedet mit utkast i overstemmelse med hvad vi var blit enige om under samtalen.

I min setning om at alt det nevnte skulde søkes gjenneført inden konstitutionens ramme, strøk han for eksempel ordet "søkes", så setningen også i formen blev en helt klar og tydelig garanti for at konstitutionen skulde bli respektert.

Straks han var ferdig, gikk han da også direkte til Kringkastingen, og jeg påhørte fra Stortinget hans fremføring. Han kom - samtidig med en kort indledning om de ting han allerede hadde omtalt i møtet med journalistene - også ind på sine vanlige opfordringer om ro og orden osv. så dette vort alvorlige punkt om garanteringen av konstitutionen fik, syntes jeg, liksom ikke riktig den høitidelige ramme som jeg egentlig hadde tenkt mig.

Men det blev da sagt, klart og tydelig nok for så vidt, så den ting kan De slå fast for historien, at Deres mand i april dagene, over radioen, gav det norske folk en meddelelse om at landets konstitution vilde bli respektert!

Det er bare så sørgelig at, så vidt man har kunnet bringe på det rene, blev der i disse aller første forvirrede april dage ikke optat nogen ting på lydbånd i Kringkastingen.

Han kaldte tilsidst i den korte tale - overensstemmende med det omskrevne utkast - både kongen, kronprinsen og kronprinsessen tilbake, idet hver enkelt av dem høitidelig blev nevnt med titel, og navn! Tilbakekoldelsen hadde form av en

Forts. side 10 ➡

Scener fra en ambassades liv

Her følger tredje "akt" fra hendelser knyttet til den norske ambassade i Berlin 1940-1945. Fremstillingen er primært en samling av ambassaderåd Sverre Jervells personlige dokumenter.

I denne del skriver han om nordmenns liv i den tyske hovedstad under krigen.

Siste del kommer i FOLK OG LAND nr. 4 (august) hvor han i detalj beskriver sluttkampene i Berlin der norske frontkjempere deltok.

Sverige påtok seg etter 9. april å ivareta norske interesser i Berlin. I samtalen mellom Scheel og Hitler den 13. april sa den tyske rikskansleren riktignok klart fra om at svenskene ikke kunne representere den norske regjeringen. Men i praksis ble det likevel til at svenskene fulgte opp anmodningen fra den norske regjeringen.

Senere - antakelig i 1943 - sendte riktignok den svenske regjeringen en note til det tyske Utenriksdepartementet der de gav uttrykk for at norske myndigheter nå selv burde kunne ivareta norske interesser.

Det var mange praktiske spørsmål som måtte ordnes. Derfor ble det ordnet slik at den norske visekonsulen i Hamburg, Samuel Simonsen, ble sendt til Berlin for å forsterke den svenske ambassaden. Dette var ikke en heldig løsning. Det kom etter hvert fram at Simonsen hadde klare sympatier for nazismen. Så etter en stund var ikke norske myndigheter innstilt på å betale hans lønn.

Simonsen fortsatte for øvrig å arbeide for NS Utenriksorganisasjon i Tyskland. Han gjorde også en innsats for å få etablert et eget norsk konsulat i Danzig under krigen.

Svenskene kom i krigens siste år til å spille en viktig rolle som kontakt til nordmenn i Tyskland. I den norske kvinnen Wanda Hegers erindringsbok, beskriver hun den omfattende kontaktsvirkningen hun drev fra sitt bosted utenfor rikshovedstaden. Den unge Wanda Hjort var internert i Tyskland sammen med sine foreldre.

Hennes far, advokat Johan Bernhard Hjort, var et av de mest sentrale medlemmene av NS, frem til hans fløy forlot Quislings parti etter det katastrofale kommunevalget i 1936. Sommeren 1940 skrev han kritiske artikler om den tyske okkupasjonen. Det førte til at familien Hjort ble sendt i tysk fangeskap. Men fordi hans familie hadde innflytelsesrike venner med nær kontakter til ledelsen i Wehrmacht, ble det ordnet slik at han kunne interneres med sin familie i landsbyen Gross Kreutz vest for Berlin. Familien, sammen med Didrik og Johanne Seip, som også var internert i området, kom til å spille en viktig rolle som kontakt for norske fanger, først og fremst i konsentrasjonsleirene Sachsenhausen og Ravensbrück.

Wanda Heger forteller hvordan hun fikk god bistand fra den svenske ambassade både når det gjaldt å få smuglet inn mat til norske fanger over hele Tyskland og å få ut brev og oversikter over hvilke nordmenn som stadig overlevde i ulike kz-leirer og fengsler. Dette materialet kom til å spille en viktig rolle ved Folke Bernadottes hjelpeaksjoner i 1945.

Norsk representasjon i Berlin

Etter okkupasjonen var Norge - fra tysk synspunkt - del

av Det stortyske riket. Reichkommissariat Norge sto for kontaktene mellom det norske området og de tyske myndighetene.

Reichskommissariat Norge hadde sitt kontor på Matthäikirchplatz 10. Bygningen ble bombet i 1945 og eksisterer ikke mer.

Herfra ble de løpende forbindelsene mellom tyske myndigheter i Norge og Berlin besørget. Egentlig skulle det ikke være mer å si om forbindelsene mellom 1940 og 1945.

Men så enkelt var det ikke.

NS hadde et eget kontor i Potsdam utenfor Berlin. I flere saker ga NS uttrykk for andre syn enn tyske okkupasjonsmyndigheter i Norge, som regel rikskommissar Joseph Terboven. Man kan derfor med en viss rett ta inn en omtale av Utenriksorganisasjonen til NS i denne sammenhengen.

Reichskommissar Terboven var opptatt av at han skulle ha full kontroll med alle forbindelser utenfor Norge. På det punktet kom han hurtig i strid med Quisling og hans folk.

Quisling sendte ambassaden i Berlin et telegram allerede 9. april 1940, der han opplyste at han hadde overtatt makten i landet og at ambassaden skulle sortere under ham. Ambassaden i Berlin gjorde det som var politisk korrekt. Den unnlot å bekrefte mottakelsen av telegrammet. Det samme gjorde for øvrig de andre utestasjonene, bortsett fra den i Moskva.

Quisling ønsket å bygge opp sin egen utenrikstjeneste i 1940. Derfor opprettet han et eget kontor som skulle ivareta dem. Først ble det kaldt "Direktoratet for Utenriksforbindelser" og var underlagt Direktoratet for

Kultur og Folkeopplysning. Fra 1942 ble det omdøpt til Direktoratet for Specialorientering. Nå ble det lagt direkte under Quislings kanselli og fikk kontor på Slotet, der Statens Kornforretning hadde holdt til gjennom de første krigsårene.

Den mystiske nyskapelsen ble ledet av Finn Støren som nærmest ble NS "utenriksminister". Han hadde vært norsk konsul i Panama og fulgte Quisling på hans reiser i Tyskland under krigen. Kontoret hadde en bemannning på 10-15 personer. Senere tok det også styringen over restene av Utenriksdepartementet.

Finn Støren var tilsynelatende en markant person som også pleide kontakter til norsk motstandsbevegelse. Dokumenter tyder også på at han var sterk motstander av de tyske jødeforfølgelsene, og han skal ha vært av dem som bidro til at mange norske jøder ble tipset om aksjonene på forhånd, slik at de kom seg ut av landet. Støren spilte også en rolle i arbeidet med å få frigitt norske fanger i Tyskland og få tilbakesendt studentene.

"Utenriksminister" Støren var flere ganger i Berlin under krigen. Han fulgte statsråd Lunde på et slags statsbesøk i 1941. Fasjonable Hotel Kaiserhof var for anledningen smykket med norske flagg.

Støren dro også sammen med Quisling til Berlin i 1943 og 1945. Møtet i 1943 kom for øvrig i stand etter forarbeid fra Olé Brunæs som var norsk forbindelsesoffiser ved SS-Hauptamt i Berlin.

Hva gjorde Quisling egentlig i Berlin? Det bildet som henger igjen i Norge er av forræderen Quisling som bisto de tyske nazistene ved okkupasjonen av Norge.

Samtalene Quisling hadde i Berlin i 1939, 1943 og 1945 er godt dokumentert på tysk side. Det er interessant å notere at Quislings besøk i Berlin i 1939 var det første besøk en fremtredende utenlandsk medspiller avla hos Hitler. Det går fram

av dokumentene at Hitler hadde stor sympati for Quisling den gang.

Når man leser gjennom dokumenter fra samtalen i 1943 får man et mer nansert syn på Quisling enn det bildet som har festnet seg i Norge i etterkrigstiden.

Det framgår av den tyske dokumentasjonen at Quisling var opptatt av at Norge skulle få en friest mulig stilling innenfor et framtidig pangermanske rike. Det er i dette perspektivet man må se Quislings arbeid for at norske frontkjempere skulle inngå i en egen norsk hær (Den norske legion) under norsk kommando. En annen sak var at Quisling ikke fikk det som han ville. Quislings "generalstab" måtte oppløses, og Den norske legion ble sendt til Fallingboml for opplæring før den senere ble satt inn i kamp ved St. Petersburg.

Quislings tenkning må ses på bakgrunn av at det fram til 1943 var en utbredt holdning at Tyskland ville vinne krigen, eller at man ville komme fram til en fredsløsning som gjorde at Hitler fikk beholde store deler av de områder han hadde okkupert. Sett slik kan man si at arbeidet for å få til en best mulig ordning med tyskerne, var uttrykk for datidens realpolitikk. Quisling var på ingen måte den eneste norske politiker som den gang tenkte slike tanker. Det ser ut som om at Quisling fikk forståelse hos Hitler for at Norge skulle fortsette som en stat innenfor dette stortyske riket. Dette står i motsetning til den ordning som antydes overfor nederlenderne. Hitler mente at Nederland måtte innlemmes helt i det tyske riket.

Tysk dokumentasjon viser at Quisling under samtalen i Berlin i 1943 også tok opp spørsmålet om å få løslatt norske politiske fanger i Tyskland og å få hjem de norske studenter som var i Berlin. Han klarte å få Himmlers samtykke til at norske studenter og politiske fanger skulle hjemsen-

Forts. side 7 ➡

Scener fra ...

Forts. fra side 6

des, men dette ble stoppet av Terboven.

Det daglige forholdet mellom tyske myndigheter og NS ble i Berlin ivaretatt av Berlinerkontoret til NS. Kontoret lå formelt under "utenriksminister" Støren og ble ledet av Olaf Fermann. Han var en velstående norsk forretningsmann og hadde en særlig interesse for Røde Kors. Støren hadde et personlig forhold til Himmler, som gjorde at kontoret kunne føre en relativt selvstendig linje. Terbovens motvilje mot at NS skulle ha en utenriks tjeneste gjorde at avdelingen til Støren etter hvert fikk form som hjelpeorganisasjon. Det ble via Berlinerkontoret ytet bistand til nordmenn som av ulike årsaker var i Tyskland under krigen. Det gjaldt i første rekke frontkjemper, men det er også flere eksempler på at NS-kontoret støttet andre grupper nordmenn med mat og arbeidet for at de skulle kunne få reise hjem til Norge.

Utenriksorganisasjonen til Støren organiserte hjemreise for norske studenter som var blitt alvorlig syke i fangeleirene. Det gjorde det også mulig for norske "frontsøstre" å komme hjem i en situasjon hvor tyske myndigheter ønsket å beholde dem i tjeneste i Tyskland.

Siden Terboven ikke tillot at NS fikk en egen utenriks-tjeneste, bygde Ungdomsfylkingen i NS opp en slik organisasjon. Lederen for denne organisasjonen oppholdt seg i Berlin i over ett år.

Aussenpolitisches Amt der NSDAP (nazistpartiets utenriksavdeling) ble kontaktpunkt for mange nordmenn som kom til Berlin. På grunn av interne, tyske stridigheter omkring makt og kompetanse, foretrakk mange nordmenn - med og uten NS-tilknytning - å forholde seg til nazistpartiets folk. De ble oppfattet som mindre stivbeinte enn det tyske Utenriksdepartementet.

Nordmenn i Berlin under krigen

Det var også et annet norsk nærvær i Berlin under krigen som bør kort nevnes. Det gjelder de nordmenn

som av ulike årsaker ble værende i byen. Enkelte studenter, noen forretningsfolk og et lite antall journalister bodde i Berlin. Aftenpostens Theo Findahl var korrespondent i Berlin helt til krigens slutt. Jan Engebret Sundberg var korrespondenten til Fritt Folk. Han var i Berlin fra 1. april 1943 fram til 24. april 1945. Fra mai 1943 hadde han dessuten som oppdrag å arbeide som Quislings observatør i Berlin. Ellers hadde NTB korrespondent i Berlin under krigen, og et par norske journalister arbeidet for utenlandske telegrambyråer i Berlin.

En annen gruppe nordmenn i Berlin var norske arbeidere som var vervet til tysk tjeneste gjennom LO etter 9. april. Mange oppholdt seg i Berlin, og de hadde vanskelige arbeidskår. Enkelte søkte seg over i Den norske legion for å slippe unna.

I krigens siste år var det mange sårede frontkjemper på sykehus i Berlin, og en gruppe norske sykepleiere, såkalte frontsøstre, ble utdannet i Lichterfelde West i Berlin fra våren 1942. Det var ca. 500 av dem og 300 var fortsatt i tjeneste ved krigens slutt. Dette nærværet kan illustreres med en hilsen som 26 norske jenter sendte til Quisling 17. mai 1942 (foregående side).

Det kan for øvrig være verdt å notere at mange av disse kvinnene ikke var medlemmer av NS, men fulgte med da Norges Røde Kors stilte fullt legeutstyr til disposisjon for Den norske legion. I Tyskland trådte disse kvinnene inn i Det tyske Røde Kors.

Etter krigen ble disse kvinnene straffet i Norge til tross for at den internasjonale Røde Kors komiteen appellerte til Norge om ikke å straffe dem i lys av krigens folkerett.

Norge var det eneste land som reiste slik straffesak. ●

Når det gjaldt raselovene var Norge i forkant av Nürnbergerlovene til Adolf Hitler

Redaktør Jan Brøgger i "Kulturelt Perspektiv" har med etterpåklokskapens indignasjon sett nærmere på de norske raselovene.

I nr. 7-2000 skriver han: Norge var når det gjaldt raselover faktisk i forkant av Nürnbergerlovene til Adolf Hitler. De norske lovene om uønsket arvestoff ble vedtatt i 1934. Kort tid etter var man parat til å sette dem ut i livet.

Det var under lesning av Yngvar Ustvedts siste bok "Djeveløya i Oslofjorden" at det gikk opp for meg hvor nær oss i tid barbariet ligger. Vi kjente stedet under navnet Bastø. Denne tvangsskolen mottok vanskelige og avvikende gutter fra hele landet. Her ble de både hundset og pisket. Men det

skulle være måte med alt, - ikke mer enn 12 slag etter straffereglementets § 8: "Legemlig refselse med slag av bjørkeris inntil 12 slag på blottet bak. Riset må ikke være over en lengde på 65 cm". Først i 1947 ble bestemmelsen om ris på skolehjemmene fjernet.

Etter en del offentlige oppstandelse over brutalitetene måtte man søke hjelp hos vitenskapen. I 1935 fikk psykiateren Einar Haugen i oppdrag av Kirkedepartementet å foreta en psykiatrisk undersøkelse ved de største skolehjemmene i landet. Det var året etter at Stortinget hadde vedtatt sin famøse raselov. Dr. Haugen konkluderte med at svært mange av barna var abnorme i ordets videste forstand.

De trengte medisinsk tilsyn eller behandling. Som et alternativ til behandling så dr. Haugen sterilisering som den eneste muligheten. Etter hans anbefaling burde 27 prosent av barna bli gjenstand for "eugeniske forholdsregler", det vil si sterilisering og i noen tilfeller kastrering.

Dette var alment aksepterte synspunkter i 1930-årene som fikk støtte både av Karl Evang og Johan Scharffenberg. Steriliseringen og kastreringen fortsatte helt frem til 1970-årene. Like etter krigen slo overlege Ørnulf Ødegaard ved Gaustad Sykehus til lyd for kastrering av homofile.

Det er nødvendig og viktig at historien setter seg til døms over fortiden. ●

"Aldri mer krig" i Norge - noensinne?

Av «BA»
- «Bergen Arbeiderblad»

Gjennom de siste månedene har overskriften "Landsforræderi" dukket opp i flere av landets aviser. Når man har lest innholdet under denne tittelen, kan oppegående mennesker ikke gjøre annet enn å nikke og bukke, fordi man har sine ord i behold. For hva har ikke våre såkalte folkevalgte foretatt seg? Regelrett slaktet helsevesenet, politiet og ikke minst vårt forsvar som per i dag er skamklippet!

Vi går ut fra at det hele har noe med klasseskillet å gjøre - kong Salomo har visselig sørget for seg, mens Jørgen Hattemaker bare kan seile sin egen sjø!

Jeg husker min far fortalte meg mange ganger om frigjøringsdagene i 1945 da den norske regjering - med flere - vendte hjem etter års "landflyktighet" og steg i land på

bryggen i hovedstaden. Den ene var feitere enn den andre. Det forteller sogar at en av de hjemvendte var så feit at han ble stående fast i landgangen - han hadde visselig ikke lidd noen nød.

På kaien sto våre foreldre og besteforeldre. Den ene tynnere enn den andre, med gabardinfrakken slengende rundt en avmagret kropp og med poplinshatten eller "nisseluken" tredd ned over ørene. Noen av dem ønsket de høye herrer velkommen hjem med et lite hjemmelaget norsk flagg.

I ettertid har det vært mange spørsmål å stille. Ett av dem er riktignok ikke noe spørsmål, men fakta: Aldri mer krig?

Når så langt en gang kommer, har vi heller ikke denne gang noe oppegående forsvar, fordi våre folkevalgte har sagt at det aldri mer blir krig.

Når den dagen kommer at det smeller, vil eliten nok en gang være ute av landet på

rekordtid, og du og jeg må nok en gang ta støytten.

Gjennom de siste ti-tolv år har våre tre siste forsvarssjefer ikke vært noe annet enn nikke-dukker for de respektive forsvarsministre - de har ikke engang vært militære rådgivere. De har alle - med ansvarsfrihet - vært en tragedie for det norske forsvar!

Ledende offiserer og oppegående politikere kaller dem for politiske offiserer - de kan vel ikke ha mindre rett! Hadde vedkommende - en admiral og to generaler - vært voksne for stillingene sine, skulle de udiskutabelt for lengst tatt sine hatter og gått i protest!

Hvor lenge skal man være nødt til å godta den nåværende regjeringens hallingkast - med over 700 milliarder på bok - og dens politikk overfor samfunnet?

Hvem er det som har goder av denne politikken? I hvert fall ikke Ola og Kari! ●

Funn av dokumenter ...Forts. fra side 1

side nu blir drevet i Norge.

Det lar seg ganske enkelt ikke lenger overse at Rikskommisariatets politikk i Norge bringer, ikke bare det norske folk, men også de andre skandinaviske folk til en stadig skarpere motsetning til Tyskland.

Grunnen er at Rikskommisariatets mentalitet og metoder står i en så fundamental motsetning til en gjennom århundreder rotfestet norsk tenkemåte, at disse metoder, ikke som den tyske Wehrmachts bidrar til å holde ro og orden i landet, men tvert imot skaffer stadig større uro og forbitret motstand.

Den ene hendelsen driver den andre, og enhver skarp forholdsregel fra Rikskommisariatet som blir oppfattet som urettferdig, utløser en ny sabotasjehandling. Det blir en skrue uten ende og denne utvikling vil nødvendigvis stadig øke.

Det vidner om den største uvitenhet om det norske folk, når Rikskommisariatet tror at det med sine metoder kan få Norge til større ytelser for den tyske krigsføring. Nei, det kan man bare hvis Tyskland i Norge hadde vært representert ved mennesker som har evne til å forstå den norske mentalitet og vinne deres aktelse og tiltro. At det finns den slags menn, har vi sett. Man behøver bare å tenke på generaladmiral Böhm, som på tross av at han ivaretok de tyske interesser fullt ut og måtte gjennomføre meget harde bestemmelser for oss, var aktet og respektert av nordmennene. På mange måter var dette også tilfelle med lederen av den tyske Wehrwirtschaft i Norge, general Wintzer, samt hos flere andre tyske herrer, som dessverre også alle ble tilbakekalt.

Man må ikke glemme at de fleste nordmenn uvilkarlig identifiserer Tyskland og dets regjering med Rikskommisariatet.

Hva gagnar det vel at vi

her i Norge holder store propagandataler om germansk fellesskap og forsøker å utbre et vennskapelig samarbeid med Tyskland, når de fra tyske representanter viste eksempler, ser slik ut som jeg dessverre må skildre i et par eksempler. Rikskommisariatet knuser jo selv på det aller grundigste all sympati for Tyskland.

Og man ødelegger gjennom denne feilaktige fremgangsmåte ikke bare de tyske interesser i Norge, men herrene i Rikskommisariatet overser også fullstendig at den politikk de har ført og fremdeles fører har en meget intensiv virkning på Sverige, Danmark og Finland, og der også har anrettet meget stor skade for Tyskland.

Hva som i den siste tid har skjedd av ubehagelige ting kan Tyskland for en stor del takke Rikskommisariatets fullstendige forfeilte politikk i Norge. Advarslene som jeg ga i tide blir dessverre ikke tatt hensyn til. Man må nu ikke lenger overse at de politiske lidenskaper i hele Skandinavia kommer mer og mer i kok på grunn av Rikskommisariatets metoder.

Jeg kan bare inntrengende råde til å gå den motsatte vei og støtte - ved en klok politikk - de kretser i Skandinavia som med god grunn frykter Russland og derfor ønsker Tysklands seier.

Det lar seg ikke bestride at Rikskommisariatets fremgangsmåte i Norge gir det vesentligste agitasjonsmaterie- liell mot Tyskland.

Jeg har gjentatte ganger fremholdt at det er i Norge man kan påvirke stemningen i Skandinavia overfor Tyskland. Men Rikskommisariatets metoder i Norge bevirker bare sterkere opprør og fiendtligheter mot Tyskland istedenfor sympati.

Rikskommisæren og hans medarbeidere står fullstendig uforstående overfor det norske folk; istedenfor å

vinne venner trår de gamle tysklandsvenner på tærne og det sørgelige resultat av deres opptreden og deres uheldige forordninger er at selv de mest overbeviste tysklandsvenner blir forvandlet til de bitreste fiender.

Fruen til en NS-mann i meget høy stilling som selv er NS-medlem, sa til mig for kort tid siden: Jeg har alltid vært meget tyskvennlig og jeg har alltid i enhver diskusjon protestert på det kraftigste mot hver kritikk av Tyskland. Men nu når slik kritikk høres stadig oftere, høyere og krassere, må jeg tie, ja jeg må endog beherske mig for ikke selv å stemme i da jeg dessverre for det meste må erkjenne kritikken som berettiget.

En kjent vitenskapsmann sa til mig nylig: "Jeg har hørt at der Führer har sagt til Rikskommisæren: Vinn det norske folk for mig. - Gud bevare mig vel, det har han gjort! Han har skapt en nasjonal enighet, men *mot* Tyskland."

Det er en sørgelig sannhet som man må se i øynene, at den store utilfredshet med Rikskommisariatets politikk i Norge vokser stadig og fort, og det gjelder hele det norske folk til dypt inn i NS-kretser. Hvor man kommer, hører man denne kritikk og enhver som reiser rundt i Norge vender tilbake med nye tilfeller.

Ministerpresident Quisling fastslo selv ved besøk i en tysk fangeleir, hvor nordmenn fra alle yrkesklasser på grunn av en tysk bestemmelse kan bli forpliktet til å arbeide, at det gis to forpleiningsklasser; en for tyskere, som er meget god, og en for "utlendinger" som også gjelder for nordmennene, og den er meget dårlig.

Nordmennene går i sitt eget land for utledninger og blir meget dårligere forpleies enn de tyske sivilper-

soner.

Videre fastslo Quisling ved en annen anledning at de russiske fanger ble *bedre* forpleiet og innlosjert enn nordmennene.

De livsbetingelser som man i en annen tysk arbeidsleier i Norge (som også blev besøkt av Quisling) bød nordmennene, var etter Quislings mening ikke å beskrive, og det til tross for at man hadde varslet hans besøk 8 dager på forhånd, og man i denne tid hadde arbeidet under høytrykk for å forbedre forholdene.

Den mentalitet som disse ting gir uttrykk for, viser sig i alt som Rikskommisariatet i Norge foretar sig.

Således er for eksempel tyskere (ikke bare die Wehrmacht, men også tyske sivilpersoner) forbeholdt alt svinnekjøtt, kalvekjøtt, fårekjøtt og det av 1. kl. oksekjøtt. Nordmennene får bare hestekjøtt, hvalkjøtt og 2.kl. oksekjøtt. Det også etter Rikskommisariatets forordning.

Og av dette mindreverdige oksekjøtt for nordmennene bare et par ganger i året er et lite kvantum tildelt, mens de tyske sivilpersoner, for eksempel de som er ansatt i privatfirmaet Nordag, får kjøtt 5 ganger i uken i kantinen. Nordmennene som arbeider hos Nordag ble forbudt å spise i disse kantiner.

Den samme krasse forskjell finner man i de tyske og norske restauranter. Hertil er enda å bemerke at frisk fisk så godt som fullstendig er forsvunnet fra handelen.

Dessuten er også all produksjon av pålegg og pølse ifølge forordningen fra Rikskommisariatet forbeholdt tyskerne. Til nordmenn må intet leveres.

Rikskommisariatet har rekvirert flere store norske gårdsbruk, som virkelig betyr noe for landets forsyning, og driver disse til eget bruk uten å ta det minste hensyn til rasjoneringsbestemmelsene. Fra

tysk side blir dessuten foretatt oppkjøp hos produsentene og mellomhandlere stikk imot den med Næringsdepartementet truffne overenskomst.

De beste sigarer er forbeholdt Rikskommisariatet. De må ikke selges til nordmenn.

En kjent nordmann, Løvenskjold, blir tatt som gissel for en sak som skjedde mens han oppholdt sig i en ganske annen del av landet. Samtidig ble også 4000 flasker som han hadde i vinkjelleren, så vel som hva han på fullstendig legal måte eide av levnetsmidler, bl.a. også et stort antall havannasigarer(!) beslaglagt av de tyske myndigheter. Etter kort tid blev han løslatt. Men av sine viner, sigarer, levnetsmidler osv. fikk han ingenting tilbake.

En nordmann ved navn Eckhoff som var dusvenn av dr. Reichert og dr. Blanke-nagel fra Rikskommisariatet, ville selge hvalkjøtt ulovlig. Da han så blev tatt av de norske myndighetene og ble spurt hvor kjøttet stammet fra, svarte han at han i oppdrag av Rikskommisariatet hadde kjøpt kjøttet på svartebørs og likedan med Rikskommisariatets tillatelse skulde selge det videre på svartebørsen. Da så den norske næringsminister beklaget sig overfor rikskommisæren fikk han følgende brev fra Rikskommisariatet:

Der Reichskommissar für die Besetzten norwegischen Gebiete.

Oslo, 29.9.1942

Geschäftszeichen II/E/42

Dr. Ri/Kp.

Herr Minister Blehr, Oslo.

Ærede Herr Minister.

I anledning Deres henvendelse må jeg på det bestemteste peke på at jeg, etter en samtale med ledelsen av Wehrmacht, personlig har gitt herr Eckhoff, med samtykke av herr senator Otto, det oppdrag å kjøpe 8 tonn

Forts. side 9 ➡

Funn av dokumenter ...Forts. fra side 8

hvalkjøtt som var tilbudt på svartebørsen og også å kjøpe flere partier, hvis de skulle bli tilbudt.

Richert (sign.)
Dr. Richerts.

På spørsmål fra næringsministeren fikk han følgende fremstilling: Rikskommissariatet hadde hørt at hvalkjøtt ble brukt til foring av rever, og hadde derfor kjøpt en prøve for å se om kjøttet også kunne være brukbart til menneskeføde.

Noen vil kanskje synes at en prøve på 8 tonn ikke er så verst. Dessuten blir, etter lovbestemmelsene, kjøtt som blir tilbudt på svartebørsen beslaglagt og ikke innkjøpt og videresolgt til ulovlige overpriser. Det tyske "Polizeigericht Nord", som er en del av Rikskommissariatet, har flere anledninger grepet inn på det norske prispolitets område, fordi de av de norske domstolene pådømte straffer ikke syntes høye nok. I Bergen dømte "Polizeigericht Nord" en nordmann til døden for svartebørshandel.

Straffen blev fullbyrdet.

Direktøren for postvesenet, Aall, fikk sent en lørdag besøk av noen herrer fra Rikskommissariatet, som forlangte utlevert alle frimerkene med bilder av den tidligere norske konge og dronning. Direktøren forklarte at han ikke kunde forsvare det, og det var for sent å sette sig i forbindelse med vedkommende minister. Direktøren ble dog satt slik under press av tyskerne at han utleverte frimerkene mot sin vilje.

Det norske krav om tilbakelevering av frimerkene blev av Rikskommissariatet ikke etterkommet.

Quisling blev nu oppmerksom på saken gjennom den svenske presse, som meddelte, at den norske regjering solgte disse frimerkene i utlandet, bl.a. også i Sverige. Men dette er ikke tilfelle. Frimerkesalget

blir besørget fra tysk side. Det dreier sig om millioner i fremmed valuta.

Først bemektige Rikskommissariatet sig frimerkene. Så realiserer det disse betydelige verdier til egen vinning uten i det hele tatt å gi den norske regjering meddelelse om hva man gjør med norsk eiendom.

To dager etter der Führer-erklæring av 25.9.43 om Norges fremtid som fri og selvstendig stat, spurte en norsk journalist ved pressekonferansen i Wilhelmstrasse om man kunde si noe om denne betydningsfulle erklæring. Gesandter Dr. Schmidt gjentok da der Führers avgitte erklæring i Oslo og tilføyde at Norge i fremtiden igjen ville tilhøre det tyske utenriksministeriums Rayon. Det var ham personlig en glede å konstatere dette.

Den norske journalist blev av de øvrige utenlandske journalister lykkønsket med dette svar, og de flere anledninger blev referert i utenlandske aviser, bl.a. og til Fritt Folk i Norge.

Men Rikskommissariatet forbød å offentliggjøre nyheten om spørsmålet og Dr. Schmidts svar.

Det norske folk skal altså ikke få vite Gesandter Dr. Schmidts svar.

Rikskommissariatet har dessuten forbudt den norske presse å offentliggjøre nyheter om de metoder som Japan ved Nyordningen i Øst-Asia bruker overfor Burma, Thailand og Philipinene.

Rikskommissariatet ønsker altså ikke at det norske folk får erfare den slags nyheter, vel på grunn av sammenligningsmuligheter.

Da Quisling for ikke lenge siden var bortreist, forlangte Rikskommissariatet av meg at jeg skulde oppheve de anordninger som jeg hadde foranlediget på grunn av en lov som Ministerpresidenten hadde gitt før sin reise. (Kommunebidrag til krigsomkostninger).

Da jeg nektet truet man mig med at hvis ikke jeg etterkom kravet, ville rikskommissæren selv oppheve vedkommende av Quisling utgitte lov. Jeg overlot avgjørelsen til ham og erklærte at jeg i ethvert fall ville respektere den utgitte norske lov.

Vedkommende lov blev ikke opphevet. Men en ung mann fra Rikskommissariatet, Oberregierungsrat Schiedermayr, uttalte overfor min første medarbeider, innenriksråd Dahl: "Minister Hagelin har oppført sig meget dårlig i denne sak".

Denne opptreden taler tydelig om med hvilken ringeakt herrerne fra rikskommissariatet forsøker å behandle det norske folks representanter.

Næringsminister Blehr sendte rikskommissæren en helt saklig og høflig skrivelse vedrørende Gronggrubene.

Derpå blev minister Blehr oppringt av Hauptabteilungsleiter Otte som oppfordret ministeren å trekke skrivelsen tilbake, fordi rikskommissæren ville kalle den en frekkhet hvis han fikk se den.

Også her kom rikskommissariatets ringeakt for nordmennene klart til uttrykk.

Rikskommissærens stedfortreder, Regierungspräsident Koch, uttalte overfor en av de høyeste norske embetsmenn: "Norges frihet og selvstendighet er bare vrøvl".

Regierungspräsident Koch tilføyte at "Norge aldri mer ville få selvstendige representanter i utlandet".

Disse uttalelser lar dessverre i tydelighet ikke noe tilbake, og de viser ånden som dikterte disse ordene. Den 25.9.43 fulgte så die Führererklæring for Norges fremtid (med frihet og likeverd). Men ånden i Rikskommissariatet er på tross av Führererklæring forblitt

den samme.

Ved et i og for sig upolitisk eksempel, men som allikevel har indirekte politisk betydning, vil jeg vise hvordan herrerne fra Rikskommissariatet selv ødelegger aktelsen for de tyske embetsmenn:

Regierungspräsident Koch var i et absolutt offisielt selskap hos Ministerpresident Quisling, (hvor også rikskommissæren med Abteilungsleiter, representanter for den tyske Wehrmacht og alle de norske ministre var til stede). Koch var overstadig beruset, hvilket også hadde forekommet flere ganger tidligere. Han satt ved Quislings venstre side og generte stadig - bak Quislings rygg - damen som satt til høyre for Quisling. Minister Whist som satt på den andre siden av Regierungspräsidenten, forsøkte å redde situasjonen, idet han anstrengte sig for å trekke ham vekk fra vedkommende dame. Men uten resultat.

Om aksjonen mot studentene i Oslo blev ministerpresident Quisling av rikskommissæren kort underrettet aftenen før med den bemerkning at saken ikke lot sig forandre og at den skjedde etter nøyaktig overveieelse. Jeg ble, sa Quisling selv, stilt overfor et fait accompli.

Neste morgen, før aksjonen, gjorde Quisling Übersturmbannführer Neumann uttrykkelig oppmerksom på at aksjonen, også i utlandet, ville vekke den største oppsikt, da den ville ansees som et slag mot kulturlivet.

For noen uker siden blev handelsoverenskomsten mellom Norge og Danmark igjen fornyet og undertegnet i København. Rikskommissariatets representant meddelte, at han først måtte reise en uke til Berlin, men at han derfra ville treffe de norske representanter i København og sammen med dem føre forhandlingene. Men representanten for Rikskommissariatet reiste mot avtalen og uten å la høre fra sig, direkte til København og undertegnet der etter en kort forhandling *alene* overens-

komsten for Norge, på tross av at ingen representant fra den norske regjering var til stede.

Da denne høyst forbauende opptreden blev påtalt av ministerpresident Quisling, begrunnet man det fra tysk side bl.a. med "at man ville skremme danskene og alvorlig advare dem idet man tydelig viste: Sånn går det nu Norge! De må finne sig i at en Overregierungsrat fra Rikskommissariatet fører forhandlingene med Danmark og undertegner uten at en nordmann i det hele tatt er til stede. Hvis dere dansker nu ikke er føyeelige vil det gå Danmark akkurat som Norge."

En ydmykelse for oss Nordmenn som man vel neppe kan tenke sig dypere. Nettopp de tyske nasjonalsosialister, hvis verdensanskuelse og store innenrikspolitiske resultater er bygd på den i ethvert germansk folk dypt rotfestede følelser for nasjonal ære og nasjonal verdighet vil forstå at vi ikke mer vil tåle Rikskommissariatets metoder.

Håpet om en ny ånd i Rikskommissariatet etter der Führererklæring av 25.9.43 er ikke blitt til virkelighet.

Jeg må derfor så meget jeg beklager det, klart erklære at jeg ikke lenger kan samarbeide med herrerne fra Rikskommissariatet og at jeg derfor har til hensikt å søke minsiterpresident Quisling om min avskjed. Fra noen av mine kolleger, som har hatt anledning til å tale med meg i denne sak, har jeg fått fullmakt til å gi erklæring om at de er helt enig i dette mitt standpunkt. Det gjelder følgende:

Sjøfartsminister Irgens
Landbruksminister Fretheim

Minister for Trafikk- og Arbeidsdeptet Hustad

Minister for Sosialdepartementet Lippestad

Næringsminister Blehr.

Vi er nu som før villig til å samarbeide med Tyskland i ærlig vennskap. Men den nødvendige forutsetning er dog, at et virkelig samarbeide

Forts. side 10 ➡

Funn av ...

Forts. fra side 9

de på like fot og på den riktige politiske linje kommer i stand. Men dette samarbeid kan fra tyske side, som det allerede langt har vist sig, bare etableres ved slike menn som respekterer vår nasjonale selvstendighet, ære og verdighet. Menn, som har evne til å forstå vår mentalitet og som vi nordmenn kan føle sympati, vennskap og aktelse for, og som kan bedømme rekkevidden av sine handlinger i henhold til det norske folk og det øvrige Skandinavia. Hvis jeg blir spurt om jeg kjenner slike menn i Tyskland, kan jeg på dette spørsmål med full overbevisning svare ja.

Ærede herr Riksminister!

I tillegg til min skrivelse av i går vil jeg ikke unnlate straks å meddele en viktig sak som jeg i dag fikk høre.

Min kollega minister Skancke, som jeg møtte i dag, meddelte mig ved denne anledning at han i forårs, (13. des.), hadde oppsøkt ministerpresident Quisling for å erklære overfor ham at det var ham umulig å samarbeide videre med Rikskommissariatet. Rikskommissariatets metoder har nu fått slike former at han ikke lenger kunne finne sig i det. Han hadde derfor søkt ministerpresidenten om avskjed. Ministerpresidenten har - av særlige grunner - bedt ham vente.

Jeg ville være Dem, ærede herr Riksminister, takknemlig om De også ville forelegge denne sak for der Führer og Reichskanzler, fordi den belyser den gjennom Rikskommissariatet oppståtte vanskelige politiske situasjon og bekrefter min hentydning om at en hurtig, radikal forandring av den tyske politikk i Norge er nødvendig.

Jeg ber Dem, ærede herr Riksminister, å motta uttrykk for min høyaktelse.

Deres ærbødige

Albert Viljam Hagelin

Oslo, den 15. desember 1943

Gammelkommunist ...Forts. fra side 1

hold, at generasjonene skifter og at stordelen av det norske folk knapt nok har noen erindring om dette. Glemt er også kommunis-tenes holdning i 1940 da de mente at regjering og konge hadde tatt den stilling "at de med hud og hår hadde stilt seg i den britiske imperialis-mens tjeneste", og at det burde slutes fred med Nazi-Tyskland.

Uvitenheten hos den oppvoksende ungdom gjør sitt til for at tidligere og nuværende kommunister kan operere fritt med løgnene om sin "heroiske" okkupa-sjonshistorie, til tross for at for eksempel "Arbeiderblad-et" meget raskt etter 1945 stemplet Rathkes parti som klart landsforrædersk og til tross for at både riksadvoka-ten og en mann som profes-sor Andenæs klart ga uttrykk for at dets virksomhet var landssvik og bistand til fienden. (!)

Det siste forhold er ikke bare alvorlig og politisk interessant, men har sitt anstrøk av komikk. "Friheten"s redaktør skrev nemlig om professoren at han ga en falsk fremstilling av kom-munistenes holdning i 1940. Professoren ønsket ikke å la en slik påstand stå ubesvart og anla hurtigst injuriersøks-mål mot redaktør Vogt. Etter noen tid ble de forliket på en interessant måte: "Friheten"s redaktør trakk alle nedsettende og ærekren-kende uttrykk tilbake, og slapp saken. Det står der-med fast, med redaktørens samtykke, at partiets hold-ning 1940 var klart landsfor-redersk. Det var det uttrykk professoren hadde brukt.

Det er dristig inntil det imponerende at en mann som var aktiv i et slikt parti nu slår seg for brystet og vil starte et motstandsmuseum.

Hadde han slått seg på rumpen ville han blitt forstått bedre. - La meg, som var en aktiv motstandskjem-per i Norge under okkupa-sjonen til slutt vise til hva

hans parti mente om mot-stand mot tyskerne, - noe, som bør komme frem på det motstandsmuseum han nu vil opprette:

"Arbeidet" ("Friheten") 22. april 1940.

"For vår egen skyld - for det norske folks skyld - er det nødvendig at det blir slutt på den trafikk som av de tyske besettestropper kan oppfattes som fiendtlige hensikter mot seg. Først og fremst er det nødvendig at det blir slutt på franktirør-virksomheten... Heller ikke den organiserte motstand som øves er til gagn for lan-det og folket vårt... Derfor bør all passiv og aktiv mot-stand i det besatte område opphøre".

"Arbeidet" 12. juli 1940, Redaksjonelt:

"Det norske folk blir nødt til å ta sin og landets skjebne i sine hender og av-sette Konge og regjering".

Den 28. mai skriver "Ar-beideren" om England:

"De som mener at veien til fred og lykke går gjennom deltakelse i krigen sammen med det kapitalis-tiske England, - de er for-blindet".

Likevel: Det var til dette kapitalistiske røverland su-perkommunisten August Rathke rømte da det ble for hett for ham her hjemme.

Kampen var likevel ikke slutt i 1945.

Han var jo fortsatt medlem av Norges kommunistiske parti, og av gamleka-rene i partiet fikk han be-skjed: "Vi trenger jurister, advokater. Sett i gang".

Det gjorde han og endte opp som byrettsjustitiarius - og som sjef for Bergens for-svarsforening. (!)

Nu skal altså denne mann gjennom sitt motstandsmu-seum belære det norske folk om motstandskampen i Nor-ge under okkupasjonen.

Jeg sier ikke mer.

Dette innlegget er sendt oss av en vestlending som var med i hjemmefronten

under okkupasjonen. I 1943 kom han seg til Sverige hvor han senere sluttet seg til polititroppene.

Etter den tyske kapitula-sjon ble han fangevokter i en av de mange konsentra-sjonsleirer for "landssvik-fanger", men søkte seg hur-tig bort fra det hele etter å ha konstatert at fangebehand-lingen var en kopi av tyske gestapisters fremferd i leiren de hadde overtatt etter dem.

I brevet til oss forteller han at det var den opple-velsen som ga støtet til hans interesse for "rettsoppgjø-ret". En interesse som se-nere ledet han til studier av kommunistenes landsforræ-deri i 1940, - som på grunn av kommunistenes maktstil-ling i 1945 ikke fikk noe etterspill.

Etter å ha sett "Rikets til-stand" på TV skrev han flere innlegg i dagspressen hvor han ga sterke uttrykk for at gammel-kommunistene fortsatt er like røde som i Stalins maktdager, og at det uansett tid og forhold er livsfarlig å gi dem maktstil-linger i samfunnet vårt. ●

Kongehuset må ...

Forts. fra side 5

ærbødig men indtrengende hensittilling til dem om for landets skyld at vende om.

Ja, ærede frue, dette er nok i al sin korte enkelthet kanskje allikevel et temmelig viktig led til belysning av Deres avdøde mands tanker og holdning i de avgjørende dage i april 1940, da han med os gamle medlemmer av partiets hovedstyre dan-net sin nødsregjering, for - som han nærmere forklarte os - at undgå unødige blods-utgydelse i dette land.

Hvad jeg ovenfor således kort har referert, var jo også altsammen anført i min egen sak, og burde ha været almindelig kjendt, men dette blev gennemgående nær-mest helt fortiet av pressen. Hadde Quisling bare ikke - angivelig - avslått mit tilbud om at være vidne i hans sak, så vilde nok alt dette være

blit bedre kjendt.

Et andet vigtig punkt, fra 25de September-styret, og som likeledes berører Deres avdøde mand, skal jeg også snart sende Dem nogen få ord om.

DERES FORBUNDNE
Birger Meidell

Og Birger Meidell holdt ord. Den 22. juni 1951 skrev han:

Ærede fru Quisling.

Jeg fuldfører - efter en ny sykeperiode - mit tidligere løfte til Dem, og skal her kort få referere noget som hendte i det aller første møte som de pr. 25/9.40 konstitu-erte statsråder avholdt, og hvor samtlige, (altså også de som ikke stod i partiet) var mødt frem.

Deres mand kom da tilste-de og bad om at få lov at gi os en orientering om visse vigtige ting som var gåt for-ut for dannelsen av dette nye styre. Da han var ferdig her-med - gjorde han en pause - så sig rundt i hele forsam-lingen - og sa med dempet røst, og i en alvorlig tone:

"Og så må vi jo alle sam-men selvfølgelig være klar over at det vi må stile mot er efterhvert at få jenket alle de administrative tråde helt over i vore egne, norske hender!"...

Der var nok ikke en eneste av os som ikke forstod ham...

Men heller ikke dette tydelige trek i Deres mands politiske profil kom frem under hans sak. Jeg merket mig hans ord på stedet, og vilde ha referert dem om jeg var blit tilkaldt som vidne.

DERES FORBUNDNE
Birger Meidell

**Abonner på
Folk og Land
til et ungt
menneske!**

Okkupasjonstiden - forbryternes gullalder

"Rottenikken" - rundlurte de "gode" nordmenn

"Rottenikken" var årets navn i 1944. Mange av **Folk og Land's** lesere vil sikkert minnes hans meritter:

Rundt omkring i landet hadde folk det travelt med å lese avisene om ham. De leste og korset seg, og synes det var forferdelig at en storforbryter og sadist kunne terrorisere hele bygdesamfunn og at han i ukevis kunne slippe unna den skarpeste forfølgelse fra politiets side.

Dette hadde sin forklaring:

Det kommer en kar med en bøsse over skulderen slengende inn på en gård og forteller at han er sjef for "en terroristgruppe". Med trusler og store ord skaffer han seg den mat han vil ha, og beordrer så et par av de tilstedeværende til å følge med for å slutte seg til banden. Også en ung, gift kvinne får den ære å følge med på ferden. Det later ikke til at noen protesterer særlig energisk. Vi lever jo i Norge av 1944, hvor alt kan hende, hvor en stor del av folket godvillig ser på at rettsstaten undergraves og forbrytere overtar herredømmet. Heller ikke synes det som om noen har falt på den tanke i første omgang å varsle politiet. Man kan jo aldri vite om "patriotismen" fordrer, at forbrytelsen skal gå sin gang. De to "bortførte" menn bevæpnes med hvert sitt gevær av "Rottenikken's" rikholdige lager, som etter hva han forteller er kastet ned fra et engelsk fly. De tar geværet på nakken og følger fortsatt med. Først etter å være tvunget til å delta i en lang rekke forbrytelser, begynner de to å fatte mistanke om - ja hva? Jo, at "Rottenikken" allike-

vel kanskje bare er "Rottenikken" og ingen hemmelig representant for dette mystiske, som ingen vet hva er, men som alle adlyder i angst og beven. De stikker av og de våger også virkelig å melde av til politiet om sine underlige opplevelser. Straks løper meldingen om denne heltedåd landet rundt i telegrammer og avismeldinger. Det usannsynlig har hendt, at det virkelig har dukket opp to nordmenn, som - riktignok etter lange og tunge betenkninger - har anmeldt en forbrytelse til politiet! No gjelder det bare å beskytte dem med alle midler mot... Ja, hvem vet? Kanskje "Rottenikken" allikevel er...?

Et jaktelskap på tre medlemmer får besøk av "Rottenikken", mens det driver den edle sport å trene opp hundene sine. Han forteller på et språk satt sammen av noen brokker engelsk, noen brokker tysk og mange brokker norsk, at han er engelsk agent - hysj, Secret Service! - og beordrer dem til å drive eksersis i tøfler og slåbrok, så sølen skvetter. Er det noen som tenker på annet enn å adlyde? Heimefrontens vingesus høres over søledammene mens karene ekserserer så svetten siler. Etter endte øvelser blir de ført til en nærliggende gård, hvor tre lidelsesfeller er plassert opp til en vegg med hendene i været, og bevoktet av en kar som "Rottenikken" hadde utstyrt med gevær og "tvunget" til å bevokte de tre arresterte. Falt det ham inn å benytte anledningen mens "Rottenikken" var opptatt med sine militærøvelser annet sted? Falt det ham inn å bruke geværet på en fornuftig

måte? Hysj! Hvem våger å sette seg opp mot heimefrontens og Secret Services forbrytervelde?

Syv store, sterke karer - hvorav den ene med gevær - står foran "Rottenikken" og forhøres etter alle kunstens regler. "Rottenikken" kan teknikken fra sin stadige omgang med politiet. Karene forteller hvor gamle de er, hva bestemødrene deres heter, at de absolutt ikke er nazister og alt det som heimefronten ønsker å vite for å avgjøre om man er god nordmann eller ikke.

En ung, forstyrret kvinne - hun som ble tvunget til å følge med "Rottenikken" - kommer inn på en gård og ber om mat til sin mann. De er "politiske flyktninger" forteller hun. Og det er ikke nei i bondens munn. Det kunne jo være farlig å si nei. Riktignok har han hørt om "Rottenikken" men det kan jo være bare propaganda, eller det kan hende at det denne gang ikke dreier seg om "Rottenikken". Han manner seg dog opp til å be om å få se mannen først. Han kommer, han får maten og han går igjen. Det var utvilsomt "Rottenikken", men allikevel telles det på knappene: Skal man melde av til politiet, eller skal man ikke? Han bestemmer seg til å melde av. Nye meldinger om forbausende mot og forbausende norsk selvstendighet strømmer gjennom pressen!

Noen maskerte banditter møter fram ved en knottfabrikk i Vestfold. De forteller at de allerede har sprengt en rekke slike fabrikker og nå skal de to denne. Ordre fra Secret Service! Folk står måpende og ser på i ærbødig avstand til det smeller.

Så går de rolig hver til sitt. Guds skyld ikke risikere å bli innkalt som vitne. Det topp har klaget over at det ikke er sukker å få hos kjøpmannen og at det er skandaløst hvor seint det går med å løst hvor seint det går med å få kjørt rundt potetene, tier stille for en gangs skyld. Nå kan det kanskje være farlig å si noe. Bland for Guds skyld ikke politiet opp i saken. Det er bedre å være uten mat enn uten heimefrontens forbrytervelde!

Det smeller et skudd på en gate i Oslo og en mann synker om. Det er ingen som forsvarsløse og så terroriserer oppdager det, selv ikke den nærmeste, som får et streifskudd i benet. Alle skynder seg videre. Man må for nok.

BOKTJENESTEN

POSTBOKS 3239 ELISENBERG, 0208 OSLO

- eks. Harald J. Hougen: **Minner fra krigens dager**... kr. 50,-
- eks. Inger Cesilie Stridsklev: «**M/S Theklas himmelferd**» kr. 100,-
- eks. Vidkun Quisling: **Russland og Vi** (Innbundet) . kr. 200,-
- eks. Vidkun Quisling: **Russland og Vi** (Heftet)* kr. 100,-
- eks. Vidkun Quisling: **Universistiske strøtanker Akershus - 6.10.1945** kr. 50,-
- eks. Odd Melsom: **På nasjonal uriaspost*** kr. 50,-
- eks. Knut Steenstrup: **Dilemma*** kr. 50,-
- eks. Knut Steenstrup: **Men det er en annen historie** kr. 175,-
- eks. Sundra Sand: **Hva er Kristen Samling?** kr. 5,-
- eks. Sundra Sand: **Noen enrindringer fra tiden omkring Vidkun Quislings siste dager** kr. 5,-
- eks. Anna Kientopf: **Det fredsfiendtlige trauma** kr. 50,-
- eks. Hans Gervik: **Refleksjoner etter 50 år*** kr. 50,-
- eks. Ståle Fagerland: **Et navn til låns** kr. 100,-
- eks. Johs Myhren: **Skyldig - uskyldig?** kr. 50,-
- eks. John Sand: **Elverumsfullmakten*** kr. 50,-
- eks. Randolph Alnæs: **Frontkjempere** kr. 50,-

Bøker mrk. X - sendes i kort tid ut for kr. 50,- uten tillegg for porto/ekspedisjonsavg.

Ved bestilling av andre bøker betales slik:

Legg til kr. 20,- for forsendelser ved forskuddsbetaling til:

Postgiro 7874.06.46124. Bankgiro 6063.05.00926 eller ved **sjekk i kontanter eller frimerker.** (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr.

Navn:

Adresse:

Postnr.:Sted:

HVEM VIL TA INITIATIVET?

I nr. 3/99 av "Alternativt måtte selvfølgelig stå åpen Samfunn", - et absolutt lese- også for landssvikdømte og verdig organ for helse, sunn- for alle som vil ha en for- het og livsstil, finner vi et domsfri vurdering av Den debattinnlegg av redaktør annen verdenskrig, og sær- Idar Aarheim, som mener at lig seierherrenes disposisjo- tiden er inne for en bred, ner.

nasjonal omvurdering av En slik sammenslutning krigstiden og det såkalte må være partipolitisk nøy- rettsoppgjøret. I den forbin- tral - en forutsetning som delse slår han til lys for en nettopp gjør det mulig å organisering av etterkom- behandle politiske spørsmål mere av landssvikdømte, av på en spennende og udog- tyskere i Norge under krigen og av andre som har lidd tisk måte. I en tid som viser at partipolitikeren ikke overlast som en følge av er særlig mer enn en klakør "landssvikoppgjøret". for det offentlige byråkrati,

Redaktør Idar Aarheim og en gallupslave, er det skriver: En slik organisasjon grunn til å etablere fora hvor

politikk drøftes fordomsfritt.

En forening som den jeg her antyder, vil kunne enga- sjere medlemmene med en rekke, spennende oppgaver bl.a. med å finne ut hva som skjedde i de enkelte lands- sviksaker. Foreningen kun- ne også danne en basis for publikasjoner og tidsskrift - kanskje en månedsavis. Derimot måtte ikke fore- eningen bli et arnested for snever nasjonalisme eller nasjonalsosialisme, men tverimot for felleseuropeiske verdier og det ypperste vår kultur og sivilisasjon har frembragt.

Spørsmålene står i kø for å bli belyst. Her er ett: I 1945 ble titusener av nord- menn arrestert med grunn- lag i tilbakevirkende forord- ninger og ut fra det uakseptable rettsprinsipp som kal- les "kollektiv skyld". Der- med mistet noen tusen fami- lier sin forsørger. Ved retts- sakene som fulgte, måtte de ikke sjelden forlate hjem, eiendom og næringsvirk- somhet. I blant ble begge foreldrene internert og senere fradømt retten til en rekke stillinger, drive firma, sitte i styrer osv.

Hva gjorde myndighetene for å sikre at barn og min- dreårige etterkommere av "landssvikerne" fikk mat, klær, husvære og omsorg ettersom foreldrene var avskåret fra å ta seg av disse elementære funksjoner?

Eller kanskje fulgte seier- herrene eksemplet fra Bibe- lens Jehova som hadde den praksis at han for å være på den sikre side, straffet i både annet og tredje slektsledd?

Hvem tar et praktisk initi- ativ til etablering av Etter- kommerforeningen?

Ja, hvem vil ta initiativet? Fortsatt venter vi på hand- ling fra sannhetssøkende kvinner og menn utenfor rekkene av "landssvik"- dømte, som vil påta seg oppgaven. Red.anm.

En underlig ting

Arnfinn Fosse leste en gang i "Folk og Land" et dikt av Vilhelm Svendal. Diktet ble begått i Bergen Kretsfengsel, på celle nr. 51 i juni 1945.

Arnfinn Fosse forteller at hans bestefar satt i samme fengsel, - på samme tid.

Han har mistet utklippet, og ber oss sende diktet til han.

Selv mener vi det fortjener en reprise.

Her kommer det:

*På sellen min har jeg en underlig ting,
En ting antikvarisk med rette.
En svartmalet bømte med lokk og med ring,
Med hank og - ja, nå kan du gjette.*

*Den bærer et nummer på siden fordi
Kontrollen forlanger et merke,
Så alltid den vet hvad som ligger deri,
Og hvem som er mester for verket.*

*På den har sittet så mange en gjest.
En skjelvende hånd har holdt broken.
Selv skipsreder, dikter, ja biskop og prest
Har sittet på bømten i kroken.*

*Fra fengslet har lydt så mang en bønn
Av ruese, vemodig klage.
Fra donken kom dog de oppriktigste stønn,
Når synderen tømte sin mage.*

*Når engang jeg drar ifra dette parnass,
Hvor diktene mine er skrevet,
Der hjemme en bømte skal finne sin plass
Med innskriften: "Slik har du levet".*

*Du bømte med lokk og med hank og med ring,
Ha takk for den hjelp du har ydet,
For selv om du er en forunderlig ting,
På deg har jeg ofte meg frydet.*

MINNELUND I ESTLAND

I marsnummeret av F & L lå det ved en innbeta- lingsblankett som gjaldt bidrag til minnelunden. Dessverre var det ingen ledsagende tekst i avi- sen. Vi vil derfor minne om hva dette gjelder.

Estlenderne vil hedre de falne fra siste verdens- krig. Som ledd i dette bygger de en æresmur hvor de falne estlenderne får hver sin granitt-tav- le.

Det er ikke plass til alle andre nasjoners falne, men vi er invitert til å få med de falne fra Rgt. Nor- ge. Opprinnelig var det tenkt på nordmennene som falt i Estland, men dette er utvidet. De som falt før regimentet kom til Estland kjempet også for Estland og Europa, og det samme gjorde de som falt etter at Estland ble oppgitt.

Ved hjelp av velvillige bidragsytere har vi fått 52 granittavler på plass på æresmuren. Steinhugge- ren er i full sving med ytterligere 60 tavler som snart vil bli montert på muren. Vi kommer der- med opp i 112 frontkjempere som får sine tavler.

Hensikten er både å hedre de falne, men det er også viktig for ettertiden med håndfaste bevis for nordmenns offervilje i kampen mot bolsjevis- men.

Det var tilfeldig at det var Rgt. Norge som kjem- pet i Estland. Det kunne vært norske frontkjem- pere fra andre enheter.

Vi fortsetter å hedre våre falne med minnetavler så langt pengene rekker.

Bidrag kan sendes konto 0530 2366375, c/o Knut Baardseth, boks 30, 2335 Stange.

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Adresse: POSTBOKS 3239 ELISENBERG, 0208 OSLO